

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti
9/2019



Liikunnasta hyvinvointia
Tähtäimessä laulajan ura

Sisältö

Pääkirjoitus.....	3
Toteutuuko YK:n vammaisten sopimus käytännössä?	4
Vauhtia Varalan urheiluopistolla	6
Euroopan kuurosokeiden päivä	8
Islanninhevosekset tutuiksi.....	9
STEA tarkasti Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa	10
Kognitioverkosto Tukholmassa.....	11
Kuurojen maailmankongressi Pariisissa	12
Kähönen tähtää laulajaksi	14
Heittäydy hetkeen	17
Ilmoitukset.....	20
Tue toimintaamme	24

Kansikuva: Taru Appelblom laskeutumassa kalliota pitkin liikuntaleirillä Varalan urheiluopistolla. Lisää tunnelmia leiriltä sivulla s. 6. Kuva: Jaakko Evonen.

Takakannen kuva: Syksyinen peltomaisema. Kuva: Heidi Häyrynen

Tuntosarvi
45. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Taitto
Heidi Häyrynen

Päätoimittaja
Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Viestinnän työryhmä 2019
Leila Rytimaa ja Sanna Paasonen.
Työntekijöiden edustajat
Heidi Häyrynen, Jaakko Evonen

Yhteinen sähköposti
viestintaryhma@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 11 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköslehtenä verkossa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika
ma-pe klo 9.00–15.00

Painopaikka
Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.



STEA haastaa järjestöt kehittämään toimintaansa

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) vastaa osaltaan siitä, että Veikkauksen tuottoja käytetään tulokselliseen kansalaisjärjestötoimintaan. Kun pelituotot laskevat, on erityisen tärkeää, että varat käytetään tuloksellisesti. STEAn päämäärä on, että kaikissa järjestöissä resurssit käytetään taloudellisesti ja tehokkaasti. Tämän takia STEA seuraa säännöllisesti, että järjestöille myönnetyt varat on käytetty oikeaan tarkoitukseen. Säännöllinen raportointi STEAlle ja STEAn tekemät tarkastukset ovat osa tätä seurantaa.

Suomen Kuurosokeat ry raportoi joka vuosi STEAlle, mihin saadut avustukset on käytetty. Lisäksi STEA tarkasti yhdistyksen vuonna 2015 ja 2019. Tänä vuonna tarkastuksessa haluttiin varmistaa, että yhdistyksessä on toteutettu STEAn vuonna 2015 esittämät muutostarpeet. Tiedämme jo, että seuraava tarkastus on tulossa parin vuoden sisällä. Sillä varmistetaan, että muutokset on toteutettu. Muitakin yhdistyksiä tarkastetaan noin viiden vuoden välein. Emme saaneet vakuutettua STEAn tarkastajia siitä, että toimintaa on kehitetty riittävästi vuoden 2015 jälkeen. Nyt kehittämistä ja

muutoksia vauhdittaa STEA-avustusten pienentyminen. Rahan väheneminen on hyvä kannustin.

Meidän pitää näyttää, että pystymme parantamaan toimintaamme ennen seuraavaa tarkastusta. On hyvä, että STEA ohjeistaa yhdistyksiä, mihin suuntaan toimintaa pitää kehittää. Vaikka tarkastusraportti on rankkaa luettavaa, on sen sisältö on yhdistykselle opiksi ja auttaa kehittämään sen toimintaa.

STEAn myöntämät avustukset tulevat pieneneen. Siksi on tärkeää, että rahat ohjataan kuurosokeiden hyödyksi, ja palveluita tuotetaan kuurosokeille mahdollisimman pienillä hallintokuluilla. Yhdistyksen pitää pystyä osoittamaan, että kuurosokeat hyötyvät sen toiminnasta.

Tosiasia on, että järjestö on olemassa kuurosokeita varten, eikä päinvastoin. Hienoa olisi, jos tulevaisuudessa voisimme saada STEAlta lisärahoitusta palkkiona hyvin tehdystä työstä!

Syysterveisin,

Janika Lanne, talouspäällikkö ■



Paneelikeskustelu. Kuurojen Liiton toiminnanjohtaja Markku Jokinen (vasemmalla), Tampereen yliopiston julkishallinnon apulaisprofessori Pauli Rautiainen, tasa-arvovaltuutettu Kirsi Pimiä sekä keskustelun vetäjä Amu Urhonen.

Toteutuuko YK:n vammaisten yleissopimus käytännössä?

Teksti ja kuva: Milla Lindh

Suomi ratifioi YK:n vammaisten oikeuksien yleissopimuksen kesäkuussa 2016. Kaksi vuotta myöhemmin Vammaisfoorumi teki laajan kyselyn sopimuksen toteutumisesta. Kyselyn tuloksia esiteltiin seminaarissa syyskuussa Helsingissä.

Vammaisjärjestöjä edustavan Vammaisfoorumin työryhmät olivat

laatineet raportit kyselyn eri osa-alueista. Yleissopimuksen 4. artikla velvoittaa viranomaisten ja laitosten toimimisen sopimuksen mukaisesti. Suomen lainsäädännön lähtökohtana on, että vammaisten ihmisten tarvitsemien erityisten sosiaalipalvelujen ja kuntoutuksen tulee perustua yksilölliseen tarpeeseen. Minkään työryhmän raportti ei antanut yhteiskunnalle hyviä pisteitä.

Esimerkiksi palveluiden hakemisessa, saamisessa ja toimivuudessa on

isoja ongelmia. Säännöllinen kilpailutus johtaa yksilöllisten tarpeiden sijasta massaratkaisuihin.

Työelämä on kyselyn mukaan edelleen asenteellinen ja ennakkoluuloinen. Edes korkea koulutus ei takaa vammaiselle työllistymistä. Rekrytointivaiheen syrjintää olivat kokeneet eniten kuulo- ja näkövammaiset sekä viittomakieliset. Vammaiset ovat työministerin puheissa osatyökykyisiä. Heidän töihin saamisellaan päästäisiin 75 %:n työllisyysasteeseen.

Alle 16-vuotiailla vammaisilla oli muita enemmän tarvetta palveluille, mutta juuri he kokivat eniten puutteita niiden saamisessa, määrässä ja laadussa. "Äiti on mun avustaja" kiteyttää myös vanhempien kuorman: taistelu esimerkiksi avustajan tunneista on jatkuvaa, ja lopuksi vanhemmat toimivat lapsensa harrastuksissa avustajina. Kun vammaisen lapsi tai nuori tulee harrastuksiin äitinsä kanssa, tai osallistuu muita ikäisiään harvemmin yhteisölliseen toimintaan, koska ei saa tulkkia tai avustajaa, alkaa eriytyminen.

Esteettömyys ei ole vain fyysistä, vaan myös palveluiden saavutettavuutta ja apuvälineiden käytettävyyttä. Vammaisen nainen saattaa kyselyn mukaan kohdata moniperusteista syrjintää. Jos naisen euro on määritelty 80 senttiin, on vammaisen naisen euro usein vielä vähemmän.

Kyselyn mukaan suomalaiset

vammaiset kokevat syrjintää, vähätelyä ja epäasiallista käytöstä myös terveydenhuollossa. Esimerkiksi harvinaista sairautta potevia henkilöä ei ole osattu diagnosoida, eikä ohjata oikeaan hoitoon. Yhteiskunnassa vallitsee ableismi: vammattomuus on normaalia ja vammaiset ovat siis huonompia kansalaisia.

Vaikuttava paneelikeskustelu pohti muun muassa sitä, pitäisikö vammaisilta vaatia samaa kuin muiltakin vaikka aktiivimallin suhteen. Miksi päivän tilaisuus järjestetään paikassa, minne osan yleisöstä täytyy mennä siivuovesta ja nostammeko vammaisten asioita liikaa "erityis"asioiksi. Voisiko vammaisuus olla joskus ominaisuus, kuten ihonväri. Ja voisiko yhteiskunta olla niin yhdenvertainen, että nämä kyselytkin julkaistaisiin samaan aikaan myös viittomakielellä.

Näkökulma: järjestöt keskeisessä roolissa

Järjestöt voivat auttaa yhteiskuntaa kehittymään tasavertaisempaan suuntaan. Epäkohtien lisäksi voimme nostaa esiin myös onnistumisen tarinoita. Päättäjiin ja suureen yleisöön vaikutetaan yksittäistapausten kautta.

Tietoon ja asiakastuntemukseen perustuva palveluiden tarjoaminen omalle kohderyhmälle on parhaimmillaan yksilölliset tarpeet huomioon ottavaa ja oikea-aikaista. ■



Liikunnanohjaaja AMK Jarno Jokela ja Johanna Rytkönen valmiina laskeutumaan kalliota.

Vauhtia Varalan urheiluopistolla

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Aurinkoisena kesäpäivänä Varalan urheiluopistolla kävi kova kuhina, kun kuurosokeiden liikuntaleirin osallistujat kokeilivat rajojaan. Kolmannen leiripäivän ohjelmassa oli

kalliolaskeutumista, esteratoja ja paritanssia. Päivän kruunasi makkaranpaisto ulkogrillillä.

Kalliolaskeutuminen alkoi yhteisellä perehdytyksellä loivalla pikkukalliolla. Ohjaajat auttoivat kutakin pukemaan turvavarusteet ja antoivat ohjeita suorituksen aikana. Sen jälkeen uskaliaat siirtyivät isommalle kalliolle,

joka nousee jylhänä järven rannalla. Ilmeistä näki, että kokemus oli usealle ikimuistoinen.

Sari Isakssonista laji tuntui hyvältä.

– Kallio ei ollut liian vaikea. Tähtäimessä on seuraavalla kerralla isompi kallio.

Esko Jäntti oli myös iloisin mielin.

– Yllättävän helppo oli, kun luottaa valjaisiin. Korkean paikan kammoa ei tullut.

Maija Kanerva tutustui kalliolaskeutumiseen alkuharjoituksissa.

– Tämä oli minun haaveeni, että pystyisin tekemään. Olo oli turvallinen, eikä hätää ollut.

Flowparkissa on useita ratoja, joiden vaikeusasteet vaihtelevat. Puiden lomassa on tasapainoa ja ketteryyttä mittaavia reittejä. **Sanna Paasonen** testasi rataa ja suositteleekin elämystä muille.

– Kuurosokeus ei ole mikään este, vaan siinä tarvitaan rohkeutta ja rohkeaa kuvailija mukaan.

Paasonen mukaan radan selvittämisessä oli omat haasteensa.

– En aina näe mitä tehtävää nyt pitäisi tehdä. Liukuradalla en aina tiedä, kuinka pitkään pitää vielä liukua, ellei edessäni ole joku näyttämässä.

Paritanssissa käytiin läpi eri tanssien



Merja Vähämaa näyttää mallia köysiradalla.

liikkeitä liikunnanohjaaja AMK **Jarno Jokelan** johdolla. Osa tutustui myös pyörätuolitanssin saloihin.

Jokela oli innoissaan leiristä. Hän kertoi tehneensä etukäteisvalmistautumista kalliolaskeutumiseksi. Loivemmalla kalliolla kaikki saivat ensituntuman lajiin. Kokeilu sujui hänen mukaansa juuri kuin oli suunniteltukin.

Hän muisteli toisena päivänä ohjelmaa ollutta kirkkovenesoutua. Jokela käytti apunaan äyskäreitä ääntään vahvistamaan.



Paritanssia voimistelusalissa.

– Pistin myös porukan huutamaan tahtia. Tämä auttoi pitämään rytmiä.

Jokelan mukaan eräs leiriläinen oli itse keksinyt keinon seurata soutamista. Aluksi hän katsoi airon tahtia, mutta lopulta kohdisti katseensa edessä soutavan leiriläisen valkoisen paidan liikkeisiin.

Tanssia yli 20 vuotta opettanut Jokela totesi paritanssiosuuden menneen hyvin. Opetus oli sopeutettu ryhmän mukaan.

– Opettelimme perusaskelien rytmitystä jonossa olkapäitä tunnustellen, Jokela lisäsi lopuksi. ■

Euroopan kuurosokeiden päivää vietetään lokakuussa

Euroopan kuurosokeiden päivää vietetään tiistaina 22.10. Euroopan tasolla päätöksen päivän vietosta on tehnyt Euroopan Kuurosokeiden Liitto (EDbU) ja Suomessa Suomen Kuurosokeat ry. Päivää vietettiin ensimmäisen kerran vuonna 2018.

Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella ovat kuurosokeiden

päivänä avoimet ovet. Ohjelmaan kuuluu myös Suomen ensimmäisen valtakunnallisen kuurosokeiden kirjaston avajaiset.

Päivän ohjelma tarkentuu vielä. Ajankohtaiset tiedot löytyvät muun muassa järjestön verkkosivuilta, Ylen Teksti-TV:stä, Facebookista ja näkövammaisten keskustelualueilta. ■

Islanninhevokset tutuiksi

Teksti: Ville Mäki
Kuva: Minna Tihinen

Olin yksi tulkkikeskus Sivupersoonan järjestämän Mahdollista-avustuksen onnellisista saajista. Avustuksen avulla osallistuin yksilölliselle Saaga-hevostenhoitokurssille Ylöjärvelä. Siellä tutustuttiin islanninhevosten maailmaan. Tallilla järjestetään ratsastus- ja hevostenhoitokursseja ja kehitetään kuurosokeiden ratsastusharrastusmahdollisuuksia.

Islanninhevokset ovat pienempiä kuin muut hevosrodut. Tämä tekee niiden hallitsemisesta kuurosokeille helpompaa. Kursseja räätälöidään jokaiselle sopivaksi, joten myös kuulo- ja näkövamma otetaan huomioon.

Ratsastukseen on kehitetty haptiiseja (kosketusviestejä) kuurosokeita varten, jotta kommunikaatio ratsastuksen aikana olisi helpompaa. Näitä viestejä voidaan tehdä esimerkiksi ratsastajan reiteen. Kuurosokea voi harrastaa ratsastusta missä vain. Tulkin lisäksi hän tarvitsee myös hevosen ohjaajan.

Kurssiin kuului hevostenhoitoa ja ulkoilua. Vaikka en olekaan ennen ollut

juurikaan hevosten kanssa tekemisissä, niin varsin mielenkiintoista tämä oli. Jos hevosharrastus kiinnostaa, on tämä varteenotettava vaihtoehto myös kuurosokealle. ■



Hevosenhoitokurssilla.

STEA tarkasti Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) on tehnyt Suomen Kuurosokeat ry:tä koskevan tarkastuksen. STEA on sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva itsenäinen valtionapuviranomainen. Se hallinnoi Veikkauksen tuotoista sosiaali- ja terveysjärjestöille jaettavia avustuksia. Suomen Kuurosokeat ry on yksi avustuksen saajista.

Tarkastuskohteena oli Suomen Kuurosokeat ry:n STEA:n yleisavustuksen, sopeutumisvalmennuksen ja ICT-palvelun avustusten käyttö vuosina 2017–2018. Samalla tehtiin RAY:n 2015 suorittaman tarkastuksen jälkitarkastus. STEA nosti tarkastuskertomuksessa esille toiminnan puutteita ja virheitä, joiden korjaamiseen yhdistyksen on viipymättä ryhdyttävä. Elokuussa julkaistussa lopullisessa tarkastuskertomuksessa on huomioitu yhdistyksen tekemä vastine.

STEAn mukaan Kuurosokeat ei ole antanut sille avustuspäätösten tekoa varten riittävästi tietoa 2017 alkaen voimakkaasti kasvaneesta palvelutoiminnasta, eikä organisaatiossa havaituista järjestö- ja palvelutoiminnan eriyttämistarpeisiin liittyvistä seikoista.

STEA ei hyväksynyt myöskään sitä, että järjestötoimintaan ja palvelutoimintaan jakautuvassa organisaatiossa suurin osa hallinnon kuluista kateetaan STEAn yleishyödylliseen toimintaan tarkoitettulla yleisavustuksella. Rekisteröidyssä yhdistyksessä on vain yksi hallinto, jossa kaikkien rahoituslähteiden pitää osallistua hallinnon kustannuksiin. STEA katsoi, että yleisavustusta on käytetty avustusehtojen vastaisesti markkinaehtoisten palveluiden tuottamiseen.

STEAn mukaan muun muassa avustuksen ilmeisten kilpailuvaikutusten takia se hyväksyy vuonna 2018 vain puolet (50 %) yhdistyksen yleishallinnollisista kuluista katettavaksi yleisavustuksella. Loput pitää kattaa palvelutoiminnan tai oman varainhankinnan tuotoilla. Käytännössä tämä tarkoittaa, sitä että järjestö joutuu palauttamaan avustuksia vuodelta 2018.

STEA tarkasteli kriittisesti myös ICT-palveluiden toimintaa. Se muun muassa katsoi, että avustuksen koko oli liian suuri suhteutettuna asiakasryhmän kokoon, kustannusrakenteseen ja palvelutoimintaan kohdistuva kilpailuvaikutus huomioon ottaen. STEA pitää epätodennäköisenä, että

se voi jatkossa rahoittaa yhdistyksen ICT-palveluita yhtä laajasti. Samoin muutosehdotuksia esitettiin sopeutumismuutosten järjestämiseen. STEA edellyttää yhdistyksen ryhtyvän toimenpiteisiin kustannuspaikka- ja laskentajärjestelmän selkiyttämiseksi.

STEA tekee vuosina 2020 ja 2021 uusintatarkastuksen, jossa selvittää, onko tarkastuskertomuksessa

edellytettyihin toimenpiteisiin ryhdytty.

Suomen Kuurosokeat ry on ryhtynyt STEAn edellyttämiin korjaustoimenpiteisiin. Hallintoa organisoidaan uudelleen, ja lisäksi avustusten takaisinperinnän johdosta on aloitettu YT- neuvottelut. Takaisinmaksusta tehdään sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kohdustamishakemus. ■

Kognitioverkosto Tukholmassa

**Teksti: Emmi Tuomi
erityisasiantuntija**

Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen (NVC) alainen kognitioverkosto koontui Tukholmassa kesäkuussa. Verkoston tarkoituksena on arvioida ja kehittää työtapoja sekä menetelmiä synnynnäisesti kuurosokeiden henkilöiden oppimisen ja kognitiivisten taitojen arviointiin. Se kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja järjestää myös koulutuksia.

Verkostoon kuuluu psykologeja, pedagogoja, kuntoutusohjaajia, tutkijoita ja muita synnynnäisen kuurosokeuden erityisasiantuntijoita Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Hollannista ja Iso-Britanniasta. Olen verkoston ainoa suomalaisjäsen.

Tapaamisen asialistalla oli pääasiassa talvella 2019–2020 ilmestyvän "Guidelines II" -kirjan valmistelu. Se on jatkoa 2014 ilmestyneelle kognitioverkoston julkaisulle "Guidelines for assessment of cognition in relation to congenital deafblindness", jonka kirjoittamiseen myös osallistuin.

Kirjaa on valmisteltu jo jonkin aikaa. Tapaamisessa arvioitiin ja kommentoitiin tähän mennessä kirjoitettuja artikkeleita. Kirja käsittelee ajattelun ja ymmärryksen (kognition) taitoja. Näitä ovat muun muassa sosiaalinen ja keuhollinen kognitio, vireystilan ja muistin arviointi sekä huumorin merkitys ajattelutaidoissa. Osallistun neuropsykologista arviointia koskevan artikkelin kirjoittamiseen. Kirjan aiheista järjestetään koulutus Pohjoismaissa kuurosokeusosalalla työskenteleville syksyllä 2020. ■

Kuurojen maailmankongressi Pariisissa

Teksti: Sanna Paasonen
Kuva: Tiina Saarijärvi-Kivelä

Heinäkuussa järjestettiin 18. kerran Kuurojen maailmanliiton maailmankongressi. Tällä kertaa tukikohtana oli Ranskan romanttinen ja eleganssinen Pariisi. Teemana oli *"Sign Language Rights for All"* (vapaasti käännettynä viittomakieliset oikeudet kaikille) Sitä käytetään kansainvälisellä kuurojen viikolla syyskuussa.

Kongressin osallistujia oli noin 2500 kaikkiaan 137 eri maasta. Enemmänkin olisi varmaan tullut, jos kalliit kongressiliput eivät olisi säikäyttäneet pienituloisia tai vailla sponso-reita olevia kiinnostuneita. Kesäkuun alussa kävin työmatkalla Varsovassa. Siellä tapasin paikallisia kuuroja, jotka taivastelivat lippujen hintatasoa. Se vastasi heidän kahden kuukauden palkkaansa. Tuo oli kyllä aivan liikaa. Aloinkin miettiä, keille tämä kongressi oikeasti oli suunnattu.

Olin mukana yhtenä posteriesittelijöistä. Paikan päällä tuli yllättävä muutos, ja minua pyydettiin tuuraamaan esitystä luennoitsijaa, joka ei päässyt

viisuminsa takia. Aiheeni käsitteli viittomakielisten kokemaa lähisuuhdevä-kivaltaa. Esityksestäni syntyi hedelmällisiä keskusteluja.

Espanjassa on kehitetty viittomakielisille ja kuuroille väkivallan uhreille sunnattuja etäpalveluja, jossa uhri voi keskustella joko viittomalla tai kirjoittamalla. Australian Melbournessa taas on perustettu vapaaehtoisvoimin Deaf Survivors -järjestö, joka auttaa uhreja ja tekee ennaltaehkäisevääkin työtä. Italiassa on ilmeisesti alkamassa uusi projekti kuurojen uhrien hyväksi, mutta en vielä tiedä millainen.

Kuurosokeat osana viittomakielisten yhteisöä

Mukanaoloni viittomakielisenä kuurosokeana muistutti muita osallistujia, miten he voisivat huomioida meitä entistä paremmin. Esimerkiksi kuuro edustaja Baltian alueelta kyseli vinkkejä, miten kuurojenliitto voisi palvella paremmin.

Kommenttini kuurojen naisten epävirallisessa verkostotapaamisessa sai läsnäolijat miettimään yhteisön sisäisiä variaatioita. Kuurosokean, muunsukupuolisen ja transseksuaalisen



Sanna Paasonen luennoi lähisuhdeväkivallasta. Vieressä on tulkki ja oikealla näkyy tulkkaus ranskalaiselle viittomakielelle.

naisen tulisi olla osa kuurojen naisten yhteisöä.

Kongressissa luennoi toinenkin kuurosokea. Hän oli juuri Ranskasta Belgiaan muuttanut **Stephanie Floux**. Viikon aikana tapasin kymmenkunta kuurosokeaa eri maista ja Suomesta kaksi. Olen oikeasti ilahtunut, että yhä useampi näyttäytyy ja muistuttaa pienestä jäsenryhmästämmme.

Suomalaiset näyttävästi esillä

Viikon aikana suomalaiset esittäytyivät näyttävästi. Kuurojen maailmanliiton (WFD) kunniapuheenjohtaja **Liisa Kauppinen** ojensi kaikkien aikojen ensimmäisen Liisa Kauppinen Human Rights -palkinnon toista

presidenttikautta päättävälle australialaiselle **Colin Allenille**, joka oli uhrannut paljon aikaa kuurojen yhteisön hyväksi. Lisäksi toista kautta päättävä WFD:n hallituksen jäsen **Kaisa Alanne** sai kunniajäsenyyden.

Suomen Kuurojen Liitto sai kunniamaininnan korvaamattomasta tuesta tarjoamalla Maailmanliitolle Valkean talon tilat. Viparon toiminnanjohtaja **Markus Aro** sai erityiskiitoksen vapaaehtoistyöstään kansainvälisen tulkkauksen koordinoinnissa sekä Maailmanliiton taloudellisessa tuessa.

Seuraava kongressi järjestetään neljän vuoden päästä Etelä-Koreassa Jeju-nimisellä saarella. ■

Tähtäimessä laulajan ura

Teksti: Heidi Häyrynen

Juha Kähönen elää jännittäviä aikoja. Elokuussa julkaistiin Spotifyssä hänen ensimmäinen musiikkikappaleensa *"Sankarin vaatteissa"*. Kappale on hänen sanoittamansa ja laulamansa. Tulossa on myös muita biisejä.

– En osaa kuvitella, että tekisin mitään muuta. Pienenä katsoin Idolsia, Antti Tuiskua ja Anna Abreuta. Ajattelin, että olisin jokin päivä itse tuolla lavalla. Se tuntui realistiselta ajatukselta, että se on mun kohtalo, Kähönen kertoo.

Kähönen on ollut pienestä asti kiinnostunut musiikista ja laulamisesta. Kotona laulamiseen ei kuitenkaan kannustettu. Hänen äänensä ei uskotu riittävän, ja ala nähtiin liian haasteellisena. Kähösellä oli todettu jo lapsena Usherin syndroomasta johtuva kuulonäkövamma.

Hän jätti laulamisen vuosiksi ja lähti peruskoulun jälkeen opiskelemaan prosessiteollisuutta Tampereelle.

Valmennuksesta itsevarmuutta

Itsenäistyminen ja muutto omilleen olivat Kähöselle käännekohta. Hän oli aina halunnut laulaa ja päätti näyttää kaikille.

Takana on nyt kolme vuotta laulutunteja. Kähönen opiskelee myös R-tist Academyssä (ent. Artistiakatemia), joka valmentaa häntä muun muassa laulamisesa, esiintymisesä ja biisikirjoituksessa. Sieltä hän on saanut rohkeutta ja musiikillista itsevarmuutta.

– Ilman Artistiakatemiaa en olisi tässä. Olen saanut sieltä niin paljon mun tekemiseen.

Tällä hetkellä Kähöstä kiinnostaa erityisesti konemusiikki. Hän laulaa ja sanoittaa kappaleita. Vuosien aikana biiseistä on syntynyt yli 800 muistiinpanoa.

– Jos keskellä yötä tulee kello kaksi kivat sanat mieleen, ne pitää heti laittaa ylös. Monta yötä on valvottu, että kirjoitan biisejä. Luovuus ei katso aikaa, jos se iskee, pitää kirjoittaa. Jos se ei tule luonnostaan, ei kannata väkisin tehdä.



**Juha Kähösen taitelijanimi "Kahone" on ta-
tuoitu käsivar-
teen sormiaak-
kosin.**

**Kuva: Juha
Kähösen kotial-
bumi.**

Implantti ja kuulokoje mahdollistavat kuulemisen

Lääkärin mukaan Kähösen näkökentästä on jäljellä enää 10-20 prosenttia. Sivuille hän näkee jonkin verran. Oikealla korvalla hän erottaa enää vain tiettyjä ääniä. Musiikin tekemistä kuulonäkövamma ei ole kuitenkaan estänyt.

Kuulemista auttavat kuulokoje ja sisäkorvaistute, eli implantti. Kuulokojeella hän kuulee 100 prosenttisesti, kun ääni tulee kohti. Ainoastaan melu voi vaikeuttaa kuulemista.

– Implanteilla kuulee korkeita ääniä ja muita ääniä tarkemmin kuin perinteisellä kuulokojeella. Implantilla ei kuitenkaan kuule bassoääniä, mitä perinteisellä kuulee. Ne toimivat hyvin yhdessä.

Haasteita tuottaa musiikissa vain oikeaan vireeseen osuminen. Sitä pystyy kuitenkin harjoittelemaan. Ja samoja vaikeuksia on myös normaalisti kuulevilla.

Yleisölle pitää olla annettavaa

Laulamisessa Kähönen pitää tärkeänä, että keskittyy omaan tekemiseen ja uskoo itseensä. Tavoitteisiin pääsemiseksi on tehtävä paljon työtä.

– Välillä turhauttaa laulussa, että se ei etene mihinkään. Kehitys ei kuitenkaan tapahdu kuukausissa, vaan siihen menee vuosia. Kun vertaan lähtötilannetta, huomaan, että olen kehittynyt huomattavasti äänenhallinnassa ja äänen soinnissa. Paljon on silti vielä opittavaa.

Hän kertoo pitävänsä artisteissa

hiomattomista timanteista. Kaikkein paras laulaja ei ole välttämättä se mielenkiintoisin. Laulamissa saa olla myös epätäydellisyyttä.

– Jollain tavalla ihmisellä on oltava karismaa. Pitää olla persoona, joka erottuu joukosta ja jolla on jotain annettavaa yleisölle.

Kähönen haluaa jatkossa panostaa lisää musiikkiuraansa, ja tällä kertaa

projektissa kannustavat myös kotijoukot. Valmennus R-tist Academyssa jatkuu, ja lisäksi hän aloittaa laulajaopinnot Helsingin Evankelisessa Opistossa (HEO). Muuten suunnitelmat ovat avoimet.

– Elän hetkessä. En mieti liikaa tulevaa, vaan menen vuoden kerrallaan. Opiskelen HEO:ssa vuoden laulajaksi, ja toivon, että voin tehdä musiikkia. ■



Laulajan ensimmäinen biisi julkaistiin elokuussa. Kuva: Heidi Häyrynen.

Heittäydy hetkeen

Teksti: Taru Appelblom

Haaveet ovat toteuttamista varten. Kuurosokean elämä voi olla suppeanlaista, mutta sitä voi laajentaa huikkeilla kokemuksilla jopa niin, että tavallisen kaduntallaajan housut tutisevat punteissaan.

Minun housunpunttini tutisevat vaikkapa arkisella kävelymatkalla lähikauppaan ja roskien kippaamisesta roskakatokseen. Puhumattakaan siitä, että liikuu kaupungin vilkkaassa vilinässä. Vaaroja riittää siellä täällä kadun ylityksineen, portaikkoineen ja liikennepylväineen. Elämässä tarvitsemekin rohkeutta. Peloton ihminen ei ole rohkea, vaan sellainen henkilö, joka uskaltaa pelostaan huolimatta.

Haaveena laskuvarjohyppy

Sain päähäni, että nyt haluan toteuttaa haaveeni tandemhypystä eli laskuvarjohypystä hyppymestarin kanssa. Hyppy tapahtuu turvallisesti ammatilaisen kanssa hyppäämällä yhdessä lentokoneesta.

Hyppääjän pitää olla perusterve. Olin epävarma, pääsenkö hyppäämään

kuulonäkövammani takia. Soitin tandemhyppyjä järjestävään yritykseen. Kerroin, että vaikka minulla on ongelmia näkemisessä ja kuulemisessa, olen siitä huolimatta kiipeillyt seikkailupuistoissa, laskeutunut kalliota köydellä alas sekä lentänyt kuumailmapallolla lähivuosina. Hyppylupa tuli ja sitten aloimme jännäämään säätä.



Hyppyyän perehdytys: Hyppymestari oikealla esittelee Tarulle ja Kankkusen Jarille valjaita. Kuva: Tanja Huupponen



Lentokone lähdössä matkaan. Kuva: Jari Kankkunen.

Kovalla tuulella ja pilvisellä kelillä hyppyjä ei voi tehdä. Varmuus hypystä saadaan vasta hypypäivänä.

H-hetki koitti Helsingissä Malmin lentokentällä. Ennakkoon piti täyttää turvallisuus- ja terveys selvitys. Alussa kentällä annetaan pieni perehdytys turvalliseen hyppyyn. Sen jälkeen on varusteiden pukeminen: haalari, hanskat ja valjaat. Päähäni sain nahkaisen kypärän, jotta sisäkorvaimplantit pysyvät varmasti päässä kiinni. Tuota kypärää käytetään normaalisti kylmällä säällä. Taivaalla ilman lämpötila on lisäksi kylmempää kuin maan kammaralla.

Tandemhypyt tehdään noin 3-4 kilometrin korkeudessa. Ensin hypy tapahtuu vapaassa pudotuksessa, jossa vauhtia on noin 200 km/h vajaan minuutin pituisen ajan. Sitten laskuvarjo

avautuu ja alkaa tuulen mukana leijailu.

Varusteiden pukemisen jälkeen kävelin hypymestarin kanssa kohti pienlentokonetta. Samaan aikaan kanssani oli hyppäämässä toinenkin henkilö oman hypymestarin kanssa sekä kymmenkunta harrastajaa itsenäisesti. Lentokoneessa on pitkittäiset, pehmustetut pukit, joissa istutaan peräkkäin. Minä ja hypymestarini kapusimme koneen perälle penkin päähän.

Lento ylös kesti noin 13 minuuttia. Sen aikana hypymestari kiinnitti omat valjaansa laskuvarjoihin minun valjaisiini tiukasti kiinni. Koneessa oli kova melu. Katselin tyytyväisenä ikkunasta koneen nousua korkeuksiin, mutta muistutin itselleni, ettei tämä pelkkää lentämistä ole, sillä kohta tulevat tositoimet.

Pudotus tyhjiyteen

Koneeseen alkoi tulvia kylmää ilmaa. Ovi oli avattu. Hyppääjä toisensa jälkeen hivuttautui kohti ovea ja näin, kuinka he pudottautuivat tyhjiyteen. Viimeistään tässä vaiheessa moni hyppääjä tuntee pelkoa – mutta minut oli vallannut mielihyvän tunne. Nyt koitti minun vuoroni. Hyppymestari työnsi minua istuen penkin toiseen päähän oven viereen. Sitten kosketus olkapäähäni: kädet nyrkkiin kiinni rintakehään, polvet koukkuun ja leuka ylös. Pudotus!

Kaksi taputusta olkapäähäni: kädet suoriksi sivuille, polvet edelleen koukussa. Näkyi vain pelkkää vaaleanharmaata. Hengitys muuttui hankalammaksi. Oli parasta hengittää suun kautta. Pyörimme vapaassa pudotuksessa vaakasuunnassa kieppuen.

Uusi merkki olkapäähäni: laskuvarjon avaamisen hetki! Voimakas nytkähdys, ja äkkiä varjo olikin auki. Laskuvarjon äkillinen avautuminen saattaa tuntua joistakin epämiellyttävältä. Minä tunsin vain hienoisen nytkähdyksen kropassa. Tämä lienee kuntosali- ja kuntonyrkkeilyharrastusteni ansiota.

Lintuna leijailua

Melu oli lakannut, kuuluvuus oli hyvä. Nyt sain roikottaa ja heilutella raajojani vapaasti miten halusin. Oli koittanut autuaallisin hetki. Nautiskelin lintuna olemisesta, tuulessa keinumisesta sekä rauhallisista pyörähtelyistä.

Tunsin olevani kuin lapsi huvipuistossa, ja hymyni leveni. Talot, tiet ja autot näyttivät pikkuruisilta. Autojen kulua allani oli huvittavaa seurata. Sain myös ohjata itsekin varjoa osan aikaa. Laskuvarjolla lentämisen autuutta kesti noin kahdeksan minuuttia. Sitten lähestyi maan kamara ja hivin loppu. Laitoin vielä jalat koukkuun ja liu'uin peppu edellä nurmikolle pehmeästi. Hyppymestari otti ensin maan vastaan.

Aivan huikeata, mahtava kokemus! Tahtoisin kokea tandemhypyn vielä uudelleen, jos vain lompakkoni olisi paksumpi. ■



Hyppymestari (oikealla) kädessään käytetty laskuvarjo. Jari ja Taru vasemmalla. Kuva: Tanja Huupponen

Kuurosokeiden kerhot

Oulu

Kerho kokoontuu ti 15.10. klo 13-16. Osoite: Koskitie 19 A1, Oulu. Aiheena bingo-peli ja syyskokous.

Keski-Suomi

Kerhon pikkujoulut ti 19.11. klo 16-19. Hotelli Alba, Clubi-kabinetti, Ahlmankatu 4, Jyväskylä. Vietetään leppoisaa pikkujoulu aterioinnin ja seurustelun merkeissä. Omaa ohjelmaa saa tuoda mukana! Aterian hinta kerholaisille 15 e. Maksu paikan päällä Päiville. Tulkit ja avustajat maksavat oman ruokailunsa itse hinnaston mukaisesti Albaan.

Sitovat ilmoittautumiset kerhon vetäjä Esko Jäntille ma 4.11. mennessä: esko.jantti@pp2.inet.fi tai 0400 646 436. Muista mainita mahdolliset ruoka-aineallergiat ilmoittautumisen yhteydessä.

Satakunta

Kulttuurikerho 31.10. klo 12.30-15.55. Hallituskatu 14, Pori. Huom! Ajankohdat ja paikka ovat muuttuneet. Menemme Porin teatteriin katsomaan Järjen

ja tunteen tyttäret -näytöstä. Väliaikana kahvitauko. Saatte liput teatterissa. Ilmoita tulostasi 23.9. mennessä ja kerro tuleeko mukanasitulkkeja. Lipun hinta 25 euroa. Tulkit ja avustajat pääsevät ilmaiseksi.

Lisätiedot: puh. 0400 532 413, saina.lepisto@gmail.com.

Syksyn muut kerhopäivät:

12.11. klo 12-15. Huom! Päivä muuttunut. Kerhon syyskokous, jonka jälkeen jatketaan kerhoa.

11.12. klo 12-15. Ravintola Hotelli Rantakartano, Pori. Tapahtumasta lisätietoa myöhemmin.

Turku

Ti 1.10. kello 10-14, Kauppiaskatu 21 A1, Turku.

Teema: Pannu kuumana. Tule kahville ja juttelemaan mielessä olevista asioista. Paikalla palveluasiantuntija Heli Lappalainen ja uusi sijainen Minna Tihinen.

Tampere

Kerho kokoontuu ti 29.10. klo 13-16 VTS Ristontalon katutason monitoimitilassa. Valtaraitti 9. Vierailijana ICT-asiantuntija Seppo Tero.

Shakkikerho

Shakin harjoitusturnaus 25.-27.10. Kuurosokeiden Toimintakeskuksen Ristontalolla. Valtaraitti 9, Tampere.

Ohjelmassa muun muassa shakin sääntöjen kertaaminen, shakin peluuta ja vapaata seurustelua. Saapuminen paikalle pe 25.10. klo 15.30. Ohjelma päättyy su 27.10. klo 17.00.

Majoitus ja ruokailu maksetaan suoraan Toimintakeskukselle. Hinta 122 e, sisältäen kaksi yötä majoituksessa, kaksi päivällistä, kaksi lounasta, yhden kahvipullan ja kaksi iltapalaa. Pelkkä ruokailu 52 euroa. Maksu käteisellä tai luottokortilla. Matkoja ei korvata.

Tilaa tarvittaessa tulkki. Ei yleistulkkausta. Mukaan oma shakkilauta.

Kerro ilmoittautuessasi yhteystietosi, ruoka-allergiasasi sekä tarvitsetko ruokailuja ja majoitusta Toimintakeskuksella. Voit tiedustella vetäjältä myös shakkilautaa lainaksi. Tarkempi ohjelma kerhonvetäjältä.

Ilmoittautumiset pe 27.9. mennessä kerhonvetäjä Aarne Pirkolalle: aarnepi88@gmail.com tai tekstiviestit 045 619 0685.

ICT-koulutuksia

Googlen palvelut

Koulutus on 28.10.–1.11. (viikko 44). Kohderyhmänä puheella kommunikovat henkilöt. Tutustumme Googlen palveluihin internetissä (mm. Googlen haut, Gmail ja Drive). Paikkana Kuurosokeiden Toimintakeskus, Insinöörinkatu 10, Tampere.

Teemapäivät asiakkaiden toivomista aiheista

Ajankohta: 2.–5.12. (viikko 49). Toiveita teemapäivien ja ensi vuoden koulutusaiheista voi lähettää edellä mainittuun osoitteeseen. Paikkana Kuurosokeiden Toimintakeskus, Insinöörinkatu 10, Tampere.

Ilmoittautumiset sähköpostilla: ict-koulutus@kuurosokeat.fi, josta myös lisätietoja.

Helsingin viriketoiminta

Kuntopiiri

To 3.10., 10.10., 24.10. ja 31.10. klo 13-16 liris, 2. kerros, Marjaniementie 74, Helsinki. Vetäjänä Jaana Marttila. Kuntosalissa kuntoharjoittelua,

uima-allasosastolla vesijumppaa, uintia ja saunomista. Paikalla kaksi yleistulkkiä. Oma pyyhe mukaan.

Huom! To 17.10. ei ole kuntopiiriä.

Kommunikaatiopiiri: retki Glimsin talomuseolle

Ti 8.10. klo 12-15. Glimsintie 1, Espoo. Tutustumista tilan historiaan opastuskierroksella. Harjoitellaan kuvailua ja vanhojen esineiden sekä tunnelman aistimista. Sisäänkäynti ilmainen. Kahvilatuotteita voi ostaa oman maun mukaan omakustanteisesti. Ei yleistulkkausta. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Paikalla kommunikaatio-työntekijä Sanna Nuutinen ja virikeohjaaja Anita Palo.

Ilmoittaudu Sannalle tai Anitalle viimeistään ti 1.10. Sanna: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi ja 044 738 0191 (myös WhatsApp). Anita: anita.palo@kuurosokeat.fi, tekstiviestit / WhatsApp 040 837 7896.

Pannu kuumana

To 10.10. klo 10-12 liris, Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimisto, 4. kerros.

Yhdessäoloa, keskustelua ja kahvitte-
lua. Paikalla virikeohjaaja Anita Palo ja palveluasiantuntija Heli Lappalainen.

Kahvitarjoilu (1 e). Ei yleistulkkausta. Tilaisuuden jälkeen voi ruokailla omakustanteisesti Iiriksen ravintolassa ja jatkaa kuntopiiriin.

Ratikkamuseoon tutustumaan

Ke 16.10. klo 13- noin 17. Kokoontuminen klo 13 museon ulko-oven edessä. Töölönkatu 51 A, Helsinki. Oma opas. Vapaa pääsy. Käymme myös jossain lähellä kahvilla (omakustanteinen). Ei yleistulkkausta, tilaa tarvittaessa oma tulkki mukaan.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ke 9.10.

Harrastepiiri

To 17.10. klo 10-16 liris, Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimisto, 4. krs. Aamukahvitarjoilu (1 e).

Kauko Ronkainen tulee kertomaan opaskoirasta ja käyttäjän arjesta. Omakustanteinen lounas ravintolassa tai omat eväät. Ruokailun jälkeen mahdollisuus lähteä ryhmänä tutustumaan Opaskoirakoulun toimintaan. Siltaniitynkuja 1, Vantaa. Matkakortti kannattaa varata mukaan.

Kotimatka omin kyydein tai julkisilla. Ei yleistulkkausta. Tilaa oma tulkki tarvittaessa. Mukana Sanna Nuutinen ja Anita Palo.

Ilmoittautumiset Anitalle tai Sannalle viimeistään ma 7.10. Kerro, tuletko myös Opaskoirakoululle.

Espanjalainen ravintola Toro Grill Toro

Ke 23.10. klo 16-20, Louhentie 16, Espoo. Mukavaa yhdessä oloa. Ruokailut ym. omakustanteisia. Ei yleistulkausta.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ke 16.10.

Kommunikaatiopiiri

Ke 30.10. klo 13-16 lirkessä, Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin alue-toimistolla, 4. krs.

Aiheena Avaruus ja planeettamme 2.osa. Esittelijöinä Russ Palmer ja Matti Salo. Ohjelmassa muun muassa harrastajien kokemuksia ja tietoja eri planeetoista. Pääsemme kokeilemaan miten tähtikartan kuvailua voi toteuttaa ja tunnustelemaan miltä erilaiset meteoriittikivet tuntuvat. Kahvitarjoilu (1 e). Ei yleistulkausta, tilaa tarvittaessa oma tulkki.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 21.10.

Apuvälinemessut

La 9.11. klo 8-19 Pirkkala. Kokoon-tuminen liriksen pääoven edessä klo 8. Bussikyyti. Messuilla tietoa muun muassa liikkumisesta, kommunikoinnista ja matkustamisesta. Paluumatkalla ruokailu. Takaisin lirkessä noin klo 19. Ruokat ja juomat omakustanteisia. Bussimatkasta omavastuuosuus.

Messujen sisäänpääsymaksu vielä avoin (joko jokainen maksaa itse tai saamme ilmaisliput. Hinta 10 e/eläkeläiset ja työttömät tai jos ryhmässä on yli 10 henkilöä. 12 e/aikuinen. Tulkit ja avustajat ilmaiseksi). Mukana Anita Palo ja Sanna Nuutinen. Ei yleistulkausta. Ilmoittautuneille tarkempi ohjelma.

Sitovat ilmoittautumiset Anitalle viimeistään to 17.10.

Sekalaista

Lokakuun Tuntosarvi-lehti

Ilmoitusten jättö lokakuun Tuntosarvi-lehteen 1.10. kello 12 mennessä: viestinta@kuurosokeat.fi. ■

Tue Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus



Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2018/719, lupa on voimassa 01.01.2019-31.12.2021 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511

